

za razliko od izjave (8'):

(8'')»Izdajalec! Zakaj te ni bilo prvo uro, kot smo se zmenili?!«

torej kljub poizvedovanju po »isti informaciji« (vzroku odsotnosti in upravičenosti) predpostavlja sogovornikovo nedolžnost in s tem zmanjšuje stopnjo ogrožanja njegove integritete.

Vljudnost torej ni vedno nujno izražena eksplicitno. Nasprotno, pretežno jo izražamo na implicitnem nivoju komuniciranja. V tem smislu jo lahko opredelimo kot *učinek neke izjave, ne pa njen dobesedni smisel*.

Diskurzivni model vljudnosti

V prejšnjem razdelku smo skušali z vidika vljudnosti poglobiti prepričanje, da *sta uspešna komunikacija in nekonfliktnost učinek in rezultat uporabe strategij jezikovne rabe, ki upoštevajo občutljivost posameznikove integritete*. Vljudnostne strategije bi v grobem lahko opredelili kot izhajajoče iz *racionalne presoje resnosti (teže) ogrožanja posameznikove integritete*, ki temelji na upoštevanju socialne bližine/distance, družbene moči udeležencev in relativne stopnje ogrožanja. *Udeleženci (s svojimi željami, zahtevami, itd.) naj bi si prizadevali komunicirati drug z drugim na načine, ki bi zmanjševali stopnjo potencialnega ogrožanja: bolj ko naj bi neko dejanje lahko ogrožalo (integriteto) sogovorca, bolj vljudnostno (z višjo in neposrednejšo stopnjo izražanja spoštovanja integritete) naj bi bila zasnovana komunikacija*. S konstruktivističnega zornega kota jezikovne rabe, ki smo ga izpostavili ob primerih (8), (8') in (8''), lahko dodamo še eno značilnost racionalne presoje – *uravnoveženost*. Glede na to, da z izborom jezikovne (vljudnostne) strategije predpostavimo/vedemo stopnjo ogrožanja integritete, ima lahko negativne učinke tudi pretirana vljudnost.

Vljudnostne strategije v pedagoškem diskurzu

Kot smo to že opredelili v prejšnjem razdelku, pedagoški kontekst, ne glede na stopnjo neposredne vključenosti učitelja (torej vloge učitelja kot neposrednega vira novega znanja ali koordinatorja pri samostojnem delu učencev), predpostavlja neenako razmerje družbene bližine in moči med učenci in učiteljem. Ker gre, kot rečeno, v najboljšem primeru vsaj za koordiniranje (če že ne za popolno vodenje) aktivnosti, nekateri najpogostejši vzorci učiteljevega *neposrednega izražanja zahtev* niso dejanja, za katera bi veljalo, da močno ogrožajo integriteto učencev. Npr.: